

اموال و اولاد وسائل آزمایش

پرسش : مهمترین وسیله آزمایش خداوند چیست؟

پاسخ اجمالی:

پاسخ تفصیلی: پاسخ این سؤال را می توان با توجه به آیه 15 سوره «تغابن» بدست آورد. خدای متعال در این آیه به یک اصل کلی در مورد اموال و فرزندان اشاره کرده می فرماید: (اموال و اولاد شما، وسیله آزمایش شما هستند)؛ «إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ».

و اگر در این میدان آزمایش، از عهده برآئید، (اجر و پاداش عظیم نزد خداوند (از آن شما) خواهد بود)؛ «وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ».

در واقع، خداوند برای تربیت انسان، دائماً او را در کوره های داغ امتحان قرار می دهد، و با امور مختلفی او را می آزماید، اما این دو (اموال و فرزندان)، مهم ترین وسائل امتحان را تشکیل می دهند؛ چرا که جاذبه اموال از یکسو، و عشق و علاقه به فرزندان از سوی دیگر، چنان کشش نیرومندی در انسان ایجاد می کند که، در مواردی که رضای خدا از رضای آنها جدا می شود، انسان سخت در فشار قرار می گیرد.

تعبیر به «إِنَّمَا» که معمولاً برای حصر آورده می شود، نشان می دهد: این دو موضوع، بیش از هر چیز دیگر، وسیله امتحان است، و به همین دلیل، در روایتی از امیر مؤمنان علی(علیه السلام) می خوانیم که فرمود:

«لَا يَقُولُونَ أَحَدُكُمْ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفِتْنَةِ لِأَنَّهُ لَيْسَ أَحَدًا إِلَّا وَهُوَ مُشْتَمِلٌ عَلَى فِتْنَةٍ، وَ لَكِنَّ مَنِ اسْتَعَاذَ فَلَيْسَتْ عَيْدٌ مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ، فَإِنَّ اللَّهَ سَبْحَانَهُ يَقُولُ: «وَأَعْلَمُوا إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ»:

(هیچ کس از شما نگوید خداوند، از امتحان و آزمایش به تو پناه می برم؛ چرا که هر کس دارای وسیله آزمایشی است (و حداقل مال و فرزندی دارد و اصولاً طبیعت زندگی دنیا، طبیعت آزمایش و بوته امتحان است) و لکن کسی که می خواهد به خدا پناه برد، از امتحانات گمراه کننده پناه برد، چه این که خداوند می گوید: بدانید اموال و اولاد شما وسیله آزمون است). (1)

همین معنی با مختصر تفاوتی در آیه 28 سوره «انفال» دیده می شود (آنچه در ذیل کلام امیر مؤمنان علی (علیه السلام) و روایت فوق، ذکر شده تعبیری است که در سوره «انفال» آمده است، دقت کنید).

بسیاری از مفسران و محدثان در اینجا نقل کرده اند: روزی رسول خدا(صلی الله علیه وآله) بر فراز منبر مشغول خطبه بود، حسن و حسین(علیهما السلام) که آن روز دو کودک بودند وارد شدند، در حالی که پیراهن های سرخی به تن داشتند، گاه به هنگام راه رفتن لغزش پیدا کرده می افتادند، همین که چشم رسول خدا(صلی الله علیه وآله) به آنها افتاد خطبه خود را قطع کرده، از منبر فرود آمد، آنها را در بغل گرفت، بر فراز منبر برد، و بر دامان خود نشانید و بعد فرمود: خداوند عزوجل درست فرموده است که: «إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ» من هنگامی که نظر به این دو کودک کردم که راه می روند و می لغزند، شکیبائی نکردم تا گفتارم را قطع نمودم و آنها را برداشتم، و بعد از آن به خطبه خود ادامه داد. (2)

باید توجه داشت: «فتنه» و آزمایش، گاه آزمون خیر است، و گاه آزمون شرّ، و در اینجا می تواند آزمون خیر باشد، به این معنی که خدا می خواهد پیامبرش را بیازماید که، به هنگام اشتغال به خطبه، آن هم بر فراز منبر، آیا ممکن است از حال این دو فرزند که جگر گوشه های زهرا(علیها السلام) هستند و هر کدام در آینه مقام والائی خواهند داشت غافل گردد؟ یا ابهت و شکوه خطبه مانع از ابراز عاطفه و محبت نخواهد گشت؟ و گرنه، مسلم است که پیامبر(صلی الله علیه وآله) از یاد خدا و انجام مسئولیت سنگین تبلیغ و هدایت به خاطر محبت فرزندان هرگز غافل نمی شد.

به هر حال، این عمل پیامبر(صلی الله علیه وآله) هشدار می بود به همه مسلمانان، تا موقعیت این دو فرزند علی(علیه السلام) و فاطمه(علیها السلام) را بشناسند.

لذا، در حدیثی که در منابع معروف اهل سنت نقل شده می خوانیم: «براء ابن عازب» (صحابی معروف) می گوید:

«رَأَيْتُ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَى عَائِقِ النَّبِيِّ (صَلِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ) وَ هُوَ يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَحِبُّهُ فَأَحِبَّهُ»؛ (حسن بن علی را بر شانه پیامبر(صلی الله علیه وآله) دیدم در حالی

که می فرمود: خدایا من او را دوست می دارم تو هم او را دوست بدار). (3)

در روایات دیگر آمده: گاه حسین(علیه السلام) می آمد و به هنگام سجده بر دوش پیامبر(صلی الله علیه وآله) بالا می رفت و حضرت مانع او نمی شد(4) و اینها همه بیانگر عظمت مقام این دو امام بزرگ است.(5)

پی نوشت: (1). « نهج البلاغه»، کلمات قصار، جمله 93.

(2). « مجمع البیان»، جلد 10، صفحه 301، ذیل آیات مورد بحث- همین حدیث را « قرطبی» در تفسیر خود و « روح المعانی»، « فی ظلال» و « المیزان» با تفاوت های

(3). « صحیح مسلم»، جلد 4، صفحه 1883، باب « فضائل الحسن و الحسنین » علیهما السلام، حدیث 58.

(4). « بحار الانوار»، جلد 43، صفحه 296، حدیث 57.

(5). گرد آوری از کتاب: تفسیر فونه، آیت الله العظمی مکارم شیرازی، دار الکتب الإسلامیه، چاپ بیست و ششم، ج 24، ص 218.

تاریخ انتشار: « 1400/09/23 »

مطالب مرتبط

[پیامبران در میدان امتحانات الهی](#)

[چهره های مختلف آزمونهای الهی](#)

[راه موفقیت در امتحانات الهی](#)

[امتحان الهی، سنتی همگانی](#)

[فلسفه امتحان](#)

[وسعت و تنگی رزق و روزی، و رابطه آن با محبت الهی](#)

تعداد بازدیدکنندگان : ۱۰۲۷۱

فارسی

العربية

اردو

Azərbaycan

Русский

English

Español

Français